

Rheumatic fever

Information for whānau

Fakamatala ki he fāmili fekau'aki mo e Mōfii Lūmetikī (Mofi hui)

‘Oku kau e mofi Lūmetikī, ‘a ia oku iloa koe mofi hui, koe mahaki fakatu'utāmaki te ne lava fakatupu ha maumau lahi ki ho mafu’. Ko e taha e ngaahi faka'ilonga ‘ene ‘así ko e mamahi ho kia’.

Koe'uhī 'oku' ke nofo mo ha taha 'oku'ne ma'u e fokoutua mōfii lūmetikī 'oku lahi ange e faingāmalie ke ke pīhia mo koe. Fetu'utaki ki ho' o toketā kapau 'oku' i ai ha taha 'i ho fāmili' he vaha'a ta'u tolu ki he 35 'oku kamata ke hā mei ai e mamahi e kia' pea pē mahaki kili. Kumia e fale'i ki he mo'ui' he taimi kotoa 'oku hoko ai eni, ko e mofele 'a e mahaki pipihini te ne fakatupunga ai e toutou tō 'a e mofi lūmetikī.

Ko e hā 'a e mofi lūmetikī?

'Oku kau e mofi lūmetikī he mahaki fakatu'utamaki'. 'Oku lahi taha 'ene uēsia 'a kinautolu mei he ta'u tolu ki he ta'u 35. Ko e taha ngaahi faka'ilonga 'oku laku mai ko e mamahi e kia'.

Ko e mofi lūmetikī 'oku ne:

- maumau'i mafu kauleka'
- fakatupunga e langa he tui',
kia'iva'e', tui'inima' mo e ngaahi
hokotanga'anga hui'
- lava ke tetetete pē mo ngaungāue e nima' 'i
he ngaahi taimi ta'e fai ha ngāue.

Kapau 'oku ma'u ho tama 'e mofi lūmetikī, 'e fakatupunga ai ha maumau ki he fo'i tiupi valavā honau mafu'. 'Oku ui 'eni ko e mahaki mafu lūmetikī. 'Oku fiema'u ke huhu 'eni'ipaiōitiki e kakai 'oku nau mofi lūmetikī 'i he uike 'e faa' kotoa pē 'i ha ta'u 'e 10, ke tokoni hono malu'i honau mafu'. 'E a'u ki ha taimi 'e fiema'u e kakai 'oku nau mofi lūmetikī ke fai ha'anau tafa mafu.

Ko e hā e me'a 'oku' ne fakatupu 'a e mofi lūmetikī

'Oku fakatupu 'a e mofi lūmetikī 'e ha siemu 'oku ui ko e kulupu A 'o e ngalo'afu (sītulepitōkasi') pē ngalo'afu (sītulepi')

'Oku lava ke nofo 'a e siemu'ni 'i ho monga' 'o 'ikai hā mai ha ngaahi faka'ilonga ia, ka 'oku' i ai e kakai 'e ni'ihī 'oku mamahi honau monga' pe ma'u he mahaki' honau monga ('oku' iloa ko e ngalo'afu e monga'). 'E lava foki 'e he siemu'ni ke ne fakatupu mo e mahaki he kili'.

'I he taimi 'e ni'ihī ko e kakai 'oku nau ma'u he ngalo'afu 'i honau kia' (monga') pea mo e mahaki kili' 'oku nau toe ma'u foki mo e mofi lūmetiki'.

Fekumi ki ha fale'i ki he mo'ui lelei

Kapau ko koe mo ha taha 'i ho'omou fāmili' 'i he vaha'a 'o e ta'u tolu ki he 35 'oku mamahi ho monga' pe ma'u mahaki kili', fetu'utaki ki ho'o Toketā pe kautaha mo'ui lelei.

'E lava ke fakahoko 'e he toketaa ha ngaahi sivi pea 'e lava ke 'oatu kiate koe pe ko ho'o fāmili' e faito'o 'entīpaiotiki'. 'E tokoni e faito'o ke malu'i koe mo ho f'amili' pea mo ha ni'ihī kehe mei ha'amou puke he mofi lūmetikī.

'E lava ke ma'u ha leka 'o lahi ange he tu'o taha' 'a e mofi lūmetiki', ko ia 'oku mahu'inga ke ke sivi ma'u pē he taimi kotoa teke ma'u ai e ngalo'afu' mo e mahaki kili'.

Faka'ehi'ehi mei he mofi lūmetikī

'Oku faingofua ange mafola 'a e Mofi Lūmetikī'i he ngaahi famili, tautautefito ki he taimi 'oku nofo tokolahi mo mohe he loki pē taha.

Neongo ia, 'oku 'i ai ha ngaahi sitepu te ke lava 'o fai ke fakasi'isi'i ai 'a e mofele 'a e mofi lūmetikī:

- Faka'ehi'ehi mei hono ngāue'aki hina vai inu pē taha', me'akai pe hele mo e huhu, pe ko ho'o toumu'a mama e me'akai ho'o pepepe. 'E lava ke pipihi heni e siemu ngalo'afu' mei ha taha ki ha taha.
- Kapau 'e lava pea faka'ehi'ehi mei ha'o ngaohi ha me'akai ma'a hā ni'ihi kehe lolotonga 'oku ke puke pe ai ha'o mahaki kili.
- Kuku ho ngutu' mo e ihu 'i he taimi 'oku ke tale pe mafatua', laku e tīsiu holoholo hili ho ngāue'aki', pea fanofano'aki ke ma'a'aki e koa mo e vai pea holo ho nima'.
- Kapau 'e lava, faka'ehi'ehi mei ha'amou ngāue'aki tokolahi e loki pē taha mo e mohe he mohenga pē taha'.

Ngaahi faka'ilonga mo hono ngaahi palopālema'

Ko e mamahi e monga' ko e faka'ilonga ia e ngalo'afu'. Ko e fanau iiki' ko mamahi honau kia' 'oku faingata'a ai hono folo, pea mo faingata'a e kai mo e inu'.

Kapau 'oku'ke ma'u e mahaki kili' mei he siemu ngalo'afu' 'e lava ke ne fakatupu e:

- veli mo ma'u he kulokula'e kili'pea fakamohomoho pea pakupaku e toto'(fa'a hoko he ihu, ngutu'mo e va'e'), pe
- kulokula toto, māmafana, mo fēfulofulai pea mamahi ka ala'ia e kili'.

'Oku 'ikai ko e tokotaha kotoa pē 'oku'mamahi hono kia'pē ma'u mahaki kili'ngalo'afu' te ne ma'u e mofi lūmetiki'.

Ko kinautolu 'oku nau ma'u e mofi lūmetikī 'oku nau ma'u e ngaahi faka'ilonga ko eni', 'i ha uike 'e taha ki

he nima hili ia ha uike 'e taha ki he nima e mamahi honau kia':

- Ko e langa mamahi e ngaahi hokotanga hui ko e faka'ilonga ia taha 'o e mofi lūmetiki'. 'Oku kau heni 'a e konga loto', tui', tui'i nima, tunga'i va'e mo e kau'i nima.'Oku langa e ngaahi hokotanga hui kehekehe ia he ngaahi 'aho kehekehe pē. 'E ala fakatupu he langa e hokotanga hui ke ketu mamahi pe faingata'a ke lue koe'uhi ko e mamahi'.
- E kulokula,pea fēfulofulai pea te ongo'i vela.
- Nounou 'a e mānavá — te ongo'i vave ange e 'ikai faingofua 'enau mānavá 'i he angamāheni'.
- kulokula fefulofulai.
- fanga ki'i lama he kili' 'i he tui'i nima, kau'inima',tui, tunga'i va'e pe huitu'a'.
- tete e nima', va'e', 'elelo' mo e mata'. 'E lava ke hangē 'eni ku 'ikai lava ke tangutu ma'u, pea 'e lava ke ne uesia 'ete tohi mata'itohi'. 'Oku tu'u e tetetete 'ko eni lolotonga e mohe'.

'I he 'alu pē 'a e taimi, ko e lahi taha 'o e ngaahi faka'ilonga ko eni' 'e puli atu pē. Ka, 'e lava ke hoko ai e uesia e mafu'.

'E lava foki ke ma'u 'e he fanau mo to'utupu' 'a e:

- mamahi kete'
- holo e sino'
- tāvaivaia 'aupito
- hokohoko 'a e mofi' laka e mofi he tikilī selisiasi lahi ange 'i he 38 ° C 'i ha ngaahi 'aho si'i

Ke ma'u ha fakamatala lahi ange

Ko ha fale'i ki he mo'ui lelei' fetu'utaki ki ho'o toketaa. Te ke lava foki 'o telefoni ki he Tafa'aki Tokoni Mo'ui lelei 'i ha fa'ahinga taimi pe 'i he 0800 611 116. 'Oku 'i ai ha kau fakatonulea 'i he mo'ui lelei ma'anautolu 'oku nau fiema'u ha taha.

Ke ma'u ha fakamatala lahi ange fekau'aki mo e mofi lūmetiki': info.health.nz/rheumatic-fever